

NEWSLETTER

FONDACIJA
HASTOR

OKTOBAR 2020.

Priča o Anđeli Gajić, stipendistici Fondacije Hastor čiji je prvi naučeni jezik bio znakovni

Međunarodna sedmica gluhih i nagluhih osoba obilježava se posljednje sedmice u septembru, a 23. septembar je proglašen Međunarodnim danom znakovnog jezika (Svjetska federacija gluhih - World Federation of the Deaf).

Donosimo vam priču o našoj mladoj Anđeli Gajić iz Šekovića, odličnoj učenici Osnovne škole "Jovan Dučić", čiji je prvi naučeni jezik bio znakovni, jer je rođena u porodici u kojoj roditelji i dva brata ne čuju. Znakovni jezik počela je učiti kada je imala 4 godine, kako bi mogla ostvariti komunikaciju sa svojim najmilijima. Pored svih iskušenja koje je rođenjem dobila u naslijeđe, Anđela je jedna vesela djevojčica koja svim srcem vjeruje u svoje snove, a u slobodno vrijeme voli da piše poeziju i crta. Kada odraste želi raditi kao prevodilac znakovnog jezika, a ima namjeru upisati srednju medicinsku školu i u budućnosti postati heroina u bijelom.

Anđela ističe da je njen život sasvim normalan, samo uz više obaveza, i da je zahvaljujući svojoj porodici uspjela ostvariti mnoge ciljeve. Mi se nadamo da će Anđelinim snovim postati stvarnost, a od vas koji ovo čitate želimo samo jedno - educirajte se o drukčijima od vas samih i osluškujte potrebe ljudi oko sebe, jer smo jedni drugima poslani kao oslonac i nada, pomoći i utjeha.

I, ono što je veoma važno znati jeste da se termin „gluhonjema osoba“ godinama pogrešno koristi, većinom zbog nerazumijevanja. Gluhoća ne uvjetuje nijemost, a pored toga, velika većina gluhih osoba nije nijema i može govoriti. Kao takav, ovaj termin se smatra pogrešnim i uvredljivim za sve osobe koje pripadaju zajednici gluhih.

Selma Imamović

Fondacija Hastor

Mnogo odličnih i vrlo dobrih đaka
Čeka da im sreća pokuca na vrata
Toj djeci potrebna je pomoći
Da niko nad njima nema nadmoći.

U Fondaciji Hastor dobri ljudi ima
Koji pružaju ruku svima
Fondacija Hastor djeci je dala krila
Da bi srećna ona bila.

Zahvaliti se treba njima
Jer oni osiguravaju budućnost studentima
Veliku ljubav ste nam pružili
I zato ćemo vam se odužiti.

Andela Gajic

„Priroda te zove“, projekat koji je kreirala stipendistica

Medina Tahić

Fondacija Hastor uvijek odaje priznanja svojim aktivnim stipendistima koji donose inovativne ideje. Ponosni smo što vam možemo predstaviti Medinu Tahić iz Bužima, koja je dio naše porodice već pune četiri godine. Završila je Osnovnu školu „Bužim“ i Mješovitu srednju školu „Hasan Musić“, smjer Opća gimnazija, s ostvarenim odličnim uspjehom. Kroz osnovnu i srednju školu se bavila sportom, pa je tako bila aktivna i kroz razne sportske sekcije u školi, a skoro 8 godina je trenirala odboku u ŽOK „Bužim“, gdje je ostvarila zapažene rezultate. Godine 2013. i 2016. godine birana je za sportistu općine Bužim u svojoj kategoriji (najuspješnija detinja i seniorka). Jedno vrijeme je vršila funkciju pomoćnog trenera, a ima položen ispit i za odbokuškog sudiju. Trenutno studira na četvrtoj godini Fakulteta zdravstvenih studija, odsjek Fizioterapija.

Kaže kako je i dalje sportski aktivna kroz trčanje u grupi „Trčanje i to“, koliko joj to vrijeme dozvoljava, te se može pohvaliti sa dva ističana polumaratona, prvi je bio u Sarajevu, a drugi u Splitu, kao i nekoliko trka od 5 i 10 K. Kroz veći dio Medininog života se provlači sport i sportska aktivnost i to je, kako kaže, dio nje i nešto bez čega ne može. Trudi se biti aktivna koliko je god to moguće i ispitivati svoje granice izdržljivosti.

„Sport, a pogotovo odbokja, koja je moja prva ljubav, mi je pokazala da se samo upornim trudom i radom može doći do rezultata, učila me timskom duhu, kako se ponašati u ekipi i kako ustati poslije pada. Trčanje me naučilo da je kontinuitet jako bitan i ukoliko se maksimalno ne posvetim cilju prema kojem idem, taj cilj neće biti potpun ili ga neću ni ostvariti.“

Kaže kako je odlučila pokrenuti stvari i ne biti samo kritičar, već vidjeti šta je to što može uraditi za svoju lokalnu zajednicu. Tako je saznala za konkurs koji je organizovao i objavio Lonac.pro - za projekte mladih i njihove ideje te je kontaktirala nekoliko prijatelja i predložila im da urade nešto po pitanju sporta u Bužimu. Tako su, navodi, došli na ideju projekta „Priroda te zove“, koji je imao za cilj promociju sporta u prirodi, prvenstveno biciklizma, odbokje i kampiranja. Sa članicama ŽOK „Bužim“ su odradili par vožnji u svojoj mjesnoj zajednici, gdje djeca nisu dovoljno upoznata s radom klubova (biciklističkog i odbokuškog) te su s njima obavili trening odbokje i amatersku utakmicu. Kao završnicu su organizovali izlet za učesnike na izletište Svetinje, gdje su se također odvezli biciklima, a onda provodili razne aktivnosti, u koje je bilo uključeno takmičenje u sklapanju šato-

ra za kampovanje. Navodi da je to bio poseban doživljaj, jer niko od njih nije dosad imao priliku to raditi. Ovakva vrsta projekata za sredinu kakva je Bužim je veoma značajna, a pogotovo u današnje doba kada u djetinjstvu sve više prostora zauzimaju mobiteli, igrice i ostale „aktivnosti“ koje nemaju koristi po zdravlje i razvijanje.

„Odvesti djecu u prirodu i još postići da vam na kraju kažu kako im je bilo super i da pitaju kada će opet doći je zaista veliki uspjeh, i ono nakon čega zaboravite sve poteškoće tokom organizovanja, jer ste uspjeli u svom naumu.“

Medina kaže da su njeni planovi za budućnost usmjereni ka diplomiraju, upisu master studija, te usavršavanju na polju sportske medicine ili dječije rehabilitacije, jer pored sporta, uživa u društvu djece i voli da im pomaže.

„Fondacija Hastor za mene predstavlja drugu porodicu, oslonac, podršku i motivaciju. Koliko god se trudila da budem što uspješnija, kako bi moji roditelji bili ponosni na mene, isto toliko se trudim da osvjetljam obraz Fondacije. Fondacija nije samo materijalna podrška, ona je mnogo više od toga. Kroz mentorstvo, a sada i kao član administracije, uči me odgovornosti, organiziranosti i postavljanju prioriteta.“

Fondacija Hastor želi pohvaliti Medininu samoinicijativnost i spremnost da svoje ideje pretvori u konkretnе planove i na koncu, uspešan projekt. Nadamo se da će ovakve i slične priče dati elana našim stipendistima da vjeruju u sebe i svoje ideje, da ih pokrenu i realizuju. Medini želimo mnogo sreće na studiju i u svim vannastavnim aktivnostima koje su sastavni dio njene priče.

Nejla Komar

Azra Zahirović

Azra Zahirović je dugogodišnja volonterka i stipendistica Fondacije Hastor. Za sebe kaže da je u svoje 23 godine života bila aktivna polovinu toga vremena, pa je titula volonterke postala sastavnim dijelom njenog imena i životnog puta. Svoja postignuća u okviru formalnog obrazovanja krunisala je postavši dobitnica najvećeg priznanja Univerziteta u Sarajevu – Zlatne značke. Azra je 2019. godine stekla zvanje bachelor politologije, finaliziravši prvi ciklus studija na Fakultetu političkih nauka, smjer Međunarodni odnosi i diplomacija. Daljnje školovanje odlučila je nastaviti na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu, prateći svoje aspiracije u domenu ekonomske diplomatije, te pritom ne zapostavljajući svoj društveni angažman. Značaj volonterskog i, generalno gledano, proaktivnog djelovanja u životu svakog čovjeka, Azra opisuje koristeći općepoznatu frazu Martina Luthera Kinga:

„Naš život završava onog dana kada postanemo nijemi na stvari koje nas se tiču.“

i njeno učešće u Programu osnaživanja nezavisnih medija (IMEP)

Pored brojnih drugih projekata čijim je dijelom bila tokom cijelog školovanja, Azra je uzeila učešće na poziciji volonterke i u Programu osnaživanja medija (IMEP), čije vam detalje donosimo u nastavku.

Program osnaživanja medija (IMEP) je petogodišnji USAID-ov program koji u BiH realiziraju Centar za promociju civilnog društva (CPCD) i Otvorena mreža i koji, pored toga što podržava uspostavljanje i funkcioniranje nezavisnih medija, promovira i ideju o građanskom novinarstvu. Sintagmom „građansko novinarstvo“ (engl. citizen journalism) označen je koncept koji podrazumijeva mogućnost plasiranja informacija i vijesti od strane građana koji nisu profesionalni novinari, drugim riječima, od ljudi koji nisu stručno sposobljeni za proces produkcije i diseminacije vijesti. Građansko novinarstvo prepostavlja aktivno učešće građana u procesu prikupljanja, produkcije i distribucije vijesti i socijalno relevantnih informacija u cilju poboljšanja općeg stanja društva, ali i u svrhu ukazivanja na izvjesna pitanja i probleme. S tim u vezi, ovaj se koncept sma-

tra jednim od demokratskih principa koji podstiče građane da, posredstvom savremenih tehnologija, budu aktivno involuirani u različita društvena pitanja. Slijedeći pozitivne trendove, IMEP je kreirao i web-platformu, kao i mobilnu aplikaciju Imep.ba, koja omogućava da budete dijelom kreiranja vlastitih vijesti i informacija, slobodno izražavate i dijelite svoje vrijednosne sudove o različitim dešavanjima kojima svjedočite, a sve u cilju pružanja aktivnog doprinosa poticanju dijaloga, društvenog aktivizma, ali i kritičkog razmišljanja vraćajući pritom fokus na životne, svakodnevne probleme. Građani novinari mogu biti freelanceri, blogeri, vlogeri, fotografi ili građani koji jednostavno vole pisati-slikati-snimat, dakle, samostalno kreirati medijski sadržaj s kritičkim osvrtom na društveno-politička dešavanja u svom okruženju, ali i iznositi lični stav o bilo kojoj, za njih relevantnoj temi, i dijeliti ga s javnošću. Osim prostora gdje možete poslati i objaviti svoju vijest, IMEP nudi i priliku za grantove koji mogu pomoći građanima novinara u realizaciji njihovih ideja.

„Radeći kao volonterka na ovom projektu shvatila sam koliko je građansko novinarstvo važno u eri lažnih vijesti, govora mržnje i nejasnih vlasničkih odnosa u medijima.

Radeći na kampanji imala sam priliku upoznati kreativne ljudе pune pozitivne energije. IMEP tim će da odgovori na sva pitanja ili nedoumice te da pruži punu podršku svima zainteresiranim za ovaj oblik aktivizma. Pored toga, baza znanja koju možete pronaći na web-stranici nudi mnogo korisnog sadržaja koji će zasigurno motivisati i stipendiste Fondacije Hastor, posebno one koji studiraju novinarstvo ili srodne oblasti. Smatram da je upravo ovaj projekat veoma dobra prilika za mlade ljudе koji žele raditi na sebi, a istovremeno dati svoj doprinos nepristrasnom i objektivnom izvještavanju.

Važno je samo da imate ideju i nešto o čemu želite da pišete! Zato, ako mediji ne izvještavaju o temama koje su vama važne ili vam se ne sviđa kako to rade - budite građani/ke novinari i kreirajte svoje medijske sadržaje.“

Amina Vatreš

Zanimljive činjenice o književnim djelima i autorima

Roman „Prohujalo s vihorom“ odbilo je čak 38 izdavača prije njegovog izdavanja.

Prije nego je napisao „Da Vincijev kod“, Dan Brown je bio pop pjevač i tekstopisac.

Sherlock Holmes je najčešće prikazivan lik na filmu i televiziji svih vremena.

„Malo je nedostajalo da „Veliki Gatsby“ bude nazvan „Ispod crvene, bijele i plave“.

Na cijelom svijetu postoji gotovo 130 (preciznije 129.864.880) miliona knjiga.

Shakespeare je tvorac mnoštva riječi engleskog vokabulara. Evo nekih od njegovih novotvorenica – trač, reklamiranje, šampion, ovisnost i sl.

„Robinson Crusoe“ je prva engleska novela ikada napisana.

„Ponos i predrasude“, originalno su nazvane „Prve impresije“.

U „Gulliverovim putovanjima“ su opisani sateliti planete Mars, i to otprilike vijek prije nego su ih potvrdili astronomi.

Vladimir Nabokov je „Lolitu“ napisao na papiricima, za vrijeme svog putovanja po Americi, kada je istovremeno skupljao leptire. Njegova žena Vera ga je potom spriječila da spali rukopis spomenute knjige.

Franz Kafka je zamolio prijatelja da spali sva njegova djela. „Proces“, „Zamak“ i „Amerika“ su štampani protivno njegovoj volji.

Gabriel Garcia Marquez nikada nije dozvolio da „Sto godina samote“ bude ekrанизirano u vidu filma.

Prva rukom pisana „Biblija“ (poslije otkrića tiskarskog stroja) koštala je osam miliona dolara, a izrada je trajala punih 12 godina.

„Alisa u Zemlji čudes“ je svojevremeno bila zabranjena u Kini, jer u njoj životinje govore!

„Pustolovine Toma Sawyera“ je prva knjiga napisana na pisacoj mašini.

Čitanjem knjiga vrlo često odlutamo u druge, imaginarne svjetove, zahvaljujući radnjama smještenim daleko u historiju ili imaginarnu budućnost. Čovjek, slušajući i čitajući, usvaja književno djelo te ga ono, prije svega, luči od njegove neposredne okoline u kojoj živi, od njegove konkretnе stvarnosti. Ipak, iza svih tih zanimljivih fabula i unutar samih književnih naslova, često se kriju posebne priče u vezi s piščevim životom, porodicom, kao i interesantne situacije nastale prije, u toku pisanja književnog djela ili po njegovom izdavanju. U nastavku teksta predstavljamo nekoliko manje poznatih činjenica o nekim djelima i autorima!

Maida Husnić

Magija života jeste da svaki čovjek ostavi iza sebe trag i biljež svog postojanja i rada. Nekada je to mali trag, a nekada veći, što ovisi o čovjekovom trudu i zalaganju, o dubini brazde koju je zaorao i sjemena koje je posijao, odnosno dobra koje je ostavio. A, šta je dar umovanja, do korita u koje se i iz kojeg se preljeva ljepota govora što ga čovjek razmjenjuje sa svojim bratom – čovjekom. Kad ne bi bilo toga, čovjek bi bio usamljen i pust u svom postojanju. Ponovno vam kazujemo one lijepе momente kao iskrice čudesa života naše stipendistice, koja je zasigurno ostavila traga u našoj Hastor porodici.

“
**Bosanski
ćilimi su
glavni
motiv i
tema svake
Jonze priče.**

Zehra Jonuz –
Silajdžić

Rоđena je u oktobru 1998. godine, a dijelom Fondacije Hastor postala je prije 3 godine, i kako sama kaže, mnoge stvari ne bi bile iste da je putevi života nisu doveli do naše adrese. Zehra je trenutno apsolvent na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu, odsjek Menadžment, smjer Poslovna analitika. Prije nekoliko mjeseci je svom prezimenu dodala još jedno, a mi smo sretni što naši stipendisti itekako umiju i uspijevaju uskladiti porodične obaveze s fakultetskim i vannastavnim.

U julu ove godine uzela je učešće na konferenciji "Western Balkan Youth Conference", koju je organizovao Balkan Studies Center, IUS. Istraživačka tema na koju su Zehra i ostatak njenog tima napisale rad bila je „Determinante očekivanog životnog vijeka u zemljama EU“, kada su stale rame uz rame s doktorima nauka i studentima doktorskih studija.

Pored studentskih i volonterskih obaveza, još jedna njena ljubav, ponos i obaveza jeste brend "Jonze":

"Naime, prije skoro dvije godine osnovala sam i pokrenula Jonze priču koju danas aktivno prati i podržava blizu 2000 ljudi na društvenim mrežama. Opet ljudi – dragocjenost kažem vam! Naziv Jonze akronim je mog prezimena (JONuz) i imena (ZEhra).

Naš mali tim (koji se širi), majka, otac, suprug i ja, donosi djelić Bosne u vaše domove i radimo to na izuzetno interesantan način. Po završetku kursa grafičkog dizajna, počela sam dizajnirati bosanske ćilime i prenositi ih na razne predmete, pa tako danas imamo preko 15 ćilima koje prenosimo na dvadesetak različitih predmeta iz naše ponude.

Tu su posteri, poslužavnici, sinije, podmetači, rokovnici, privjesci itd. Sve možete pregledati na Facebooku ili Instagramu pod istim imenom @jonze. Pored bosanskih stvarčica radim i logotipe za preduzeća i kreativce i zaista uživam u dizajnu.

Motivaciju i inspiraciju za sve što radim vidim u tome da se svaki trud, ma kakav bio, uvijek isplati. I nije to samo još jedna floskula.

Ne razmišjam samo 'Šta ja imam od toga?' ili kako to moja profesorica naziva 'Princip IMT – Ima li mene tu?' Češće mislim: šta većina oko mene ima od toga što radim?

**Hoću li time pomoći
nekome?**

**Hoće li ljudi imati
koristi od toga?**

**Hoću li dotaći ljudi
oko sebe?**

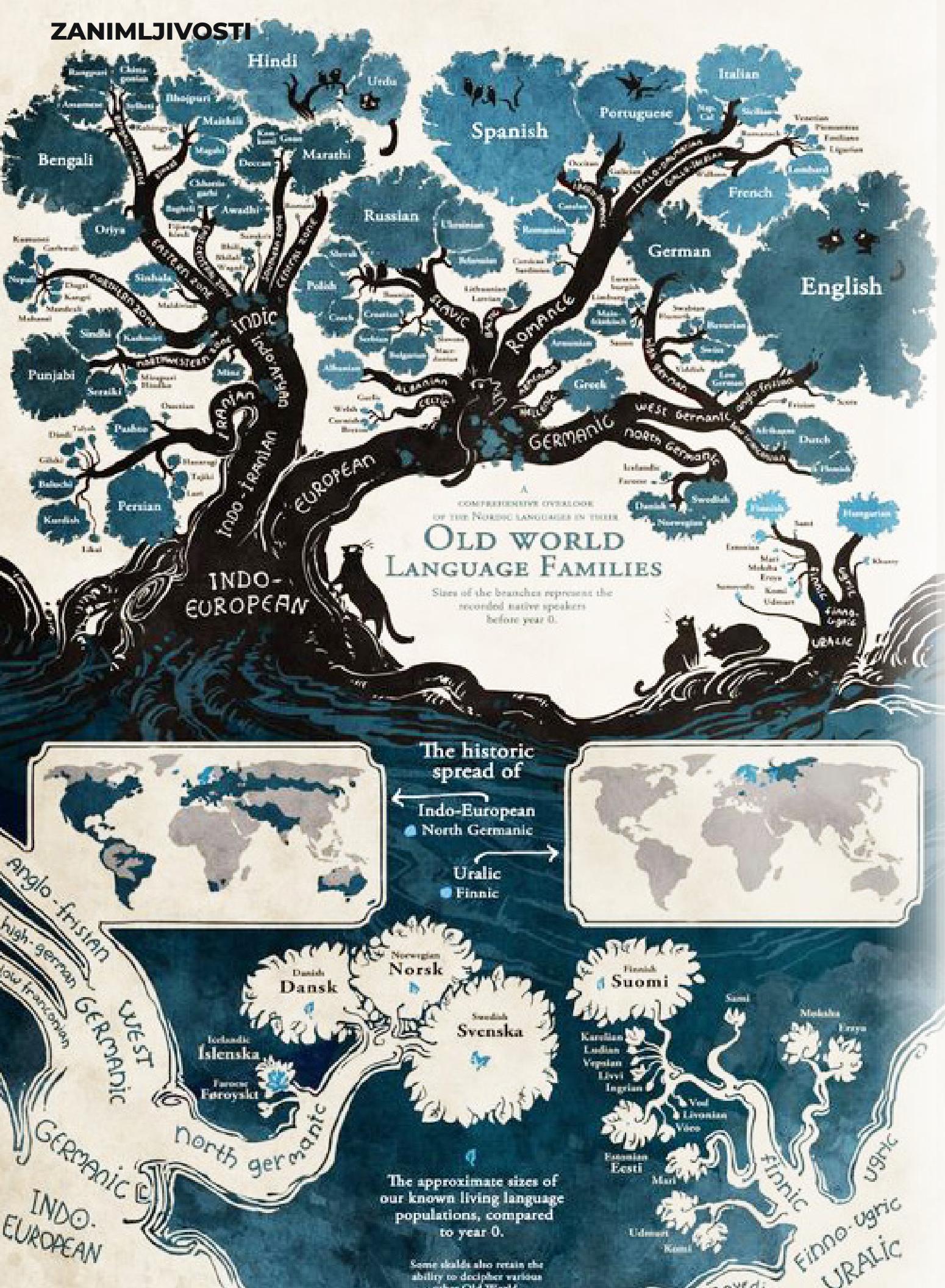
**Hoću li im pomoći ili
odmoći?
Olakšati?**

I otkako sam počela razmišljati o dobrobiti svih ljudi, a ne samo mojoj, prilike se same otvaraju i uspjesi nižu."

I da, budućnost pripada onima koji vjeruju u ljepotu svojih snova.

Do nekih novih redaka, ostajte nam zdravi i uvijek vedri i nasmijani kao što je naša Zehra.

Selma Imamović

Bogatstvo je u jeziku

Da li ste znali?

Procjenjuje se da danas u svijetu postoji oko 6,500 jezika. Poznato je da su 573 jezika "izumrla", odnosno, više se ne govore i ne uče (većina njih su bili dijalekti čije riječi i abecede nisu zapisani i tako su izgubljeni).

Jezik je dio našeg svakodnevnog života i sveukupnog identiteta. Ne govorimo svi istim jezikom, ali ipak neki kažu da bi bilo bolje da postoji jedan univerzalan jezik putem kojeg bismo se sporazumijevali. No, da li je to zaista najbolje rješenje? Time bi se izgubilo previše lijepih kultura i naroda koji sve važno u svom životu vezuju baš za svoj jezik. Također, to bi dalo jednu priliku manje da radimo na sebi. Učenjem stranog jezika usavršavamo sebe i pokazujemo da nam je stalo do drugačijih stavova, kultura, i tradicija. Što više jezika znamo, bliže smo ostatku svijeta.

Važnost poznavanja stranih jezika nikada nije bila upitna, a u razdoblju sveopće globalizacije i internacionalizacije poslovanja, poznavanje stranog jezika nije izbor nego nužnost. Strani jezici imaju veliku ulogu i u razvoju obrazovanja. Učenje stranih jezika povećava kreativnost i različite vještine, poput kritičkog razmišljanja ili analiziranja. Naše kognitivne sposobnosti postaju mnogo bolje kada pričamo još jedan jezik pored maternjeg. Studije su pokazale da to direktno utječe na poboljšanje pamćenja i memorije i povećava raspon pažnje. Ljudi koji govore više jezika mnogo bolje rješavaju logičke probleme, ali su i mnogo kreativniji od onih koji poznaju samo jedan jezik, slobodniji i imaju više samopouzdanja. Ovo je jedan od razloga zašto je od najranijih godina važno učiti djecu stranim jezicima.

Još jedan od benefita je taj što se osjećate bliže nekoj kulturi, ne samo kroz komunikaciju već i kroz umjetnost: na drugačiji način ćete shvatati njihovu muziku, književna djela i slično. Otvorit će vam jednu novu dimenziju uživanja u istim. Drugačije ćemo drugačije vidjeti i tuđu i svoju kulturu i bolje ćemo ih razumjeti. Odvojiti ćemo se od svoje kulture i nećemo joj biti toliko prisni, što će učiniti da joj se još više približimo. Iako zvuči paradoksalno, to se dešava zato što svjesno uviđamo ljepotu svoje kulture u punom značenju te riječi, onda kada smo eksponirani drugoj, umjesto da je samo prihvativamo jer je naša. Latinska izreka kaže: "Koliko jezika znaš, toliko ljudi vrijediš".

Engleski jezik je najviše govoren i rasprostranjen jezik na svijetu ako se računaju i izvorni i strani govornici (oni kojima to nije maternji jezik). Ako bi se računali samo izvorni govornici, mandarinski kineski jezik je onda na prvom mjestu. Interesantno je da se upravo ovaj jezik smatra "najtežim".

Tamilski jezik prepoznat je kao najstariji jezik na svijetu i najstariji je jezik iz porodice Dravidian. Ovaj je jezik bio prisutan i prije otprilike 5000 godina. Neke su tamilske riječi ušle u širu upotrebu u svijetu (npr. mango).

Činjenica je da poznavanje stranog jezika može biti odlučujući faktor za dobitak nekog posla. Nerijetko se dešava i to da su poslovi koji zahtijevaju znanje još jednog jezika bolje plaćeni i imaju bolje uvjete za rad, ali se dešava i to da je ponekad prednost data upravo tome nad radnim iskustvom. Važno je napomenuti da se u 21. vijeku poznavanje engleskog jezika podrazumijeva, kako na akademskom ili poslovnom nivou, tako i na svakodnevnom. Nemojte se ograničavati samo na njega, nego se razvijajte i rastite ulazući vrijeme i trud u svoju edukaciju, jer poznavanjem svakog novog jezika postajete sve kompetentniji i konkurentniji.

Nejla Komar

Papua Nova Gvineja ima najviše jezika – oko 840 živih jezika. Na drugom mjestu je Indonezija sa 710 živih jezika, a treće mjesto pripalo je Nigeriji, koja ima 515 živih jezika.

Francuski jezik govori se u mnogim zemljama Afrike, koje trenutno imaju neke od najvećih stopa rasta stanovništva, i upravo je zbog toga francuski jedan od jezika s najbržom stopom rasta i širenja na svijetu.

the Nordic languages

INDO-EUROPEAN - NORTH GERMANIC

ICELANDIC

An archaic language that greatly resembles the old Norse spoken by the ancient Vikings. The Scandinavian languages were also born out of old Norse, but are no longer mutually intelligible with Icelandic.

INDO-EUROPEAN - NORTH GERMANIC - SCANDINAVIAN

DANISH, NORWEGIAN, SWEDISH

Knowing one of the Scandinavian languages is enough to understand all three, especially in written form. Spoken Danish can prove tricky to grasp particularly for Swedes, but Norwegian bridges the gap between Danish and Swedish.

URALIC - FINNO-UGRIC - FINNIC

FINNISH

Not from the same language family as the other four Nordic languages. Absolute gibberish.

nau

Daske koje život znače: pozorišna umjetnost iz perspektive

Milice Savić i Nikoline Gagić

Pozorište i gluma u oku posmatrača mogu imati mali, veliki, ili nikakav značaj. Međutim, šta je u oku jednog glumca na sceni? Kako on ili ona vide svijet? Milica Savić i Nikolina Gagić stipendistice su Fondacije Hastor koje imaju historiju bavljenja pozorišnom umjetnošću, a ova rubrika za cilj ima pokazati kako svijet pozorišta izgleda iz njihove perspektive.

Milica, koja je u Prijedoru, trenutno radi na novom romanu i u budućnosti se vidi u svom rodnom mjestu. Za sebe kaže da je, bez samosažaljenja, shvatila da je početak njenog napredovanja bila nula od koje se odmiče radom na sebi i usavršavanjem. Pokreće je prisjećanje na najteže dane u životu koji je guraju naprijed, kao i vrijeme provedeno s porodicom i prijateljima. Iako se trenutno ne bavi pozorišnom umjetnošću, ista je obilježila važan period njenog života.

Ljubav prema glumi rodila se još u djetinjstvu kroz gledanje različitih serija, najviše tada aktuelnih španskih sapunica. Željela je glumiti te su je pozorišne daske oduvijek intrigirale. Pitanja poput onih šta uraditi kada se zaboravi tekst ili kako zadržati pažnju publici su oduvijek bila misteriozna. Nakon što ju je mama odvela na jednu novogodišnju predstavu, osjetila je neku toplinu.

Kako njen grad ima saradnju s jednom talijanskom organizacijom, jedan od njih bio je i Paolo Vinčentini – režiser, koji je želio okupiti mlade ljude i uraditi predstavu.

“Nisam razmišljala da li prihvatiti ponudu, već sam odmah glasno rekla 'DA'. Međutim, nismo odmah došli do pozorišta, već smo prve dijelove predstave uvježbavali po raznim školama i slobodnim prostorima. Ponekad se nisam osjećala dobro, mislila sam da gubim vrijeme i kao dijete nisam shvatala da možda do slobodnih dana u pozorištu nije lako doći i da smo mi ipak djeca, amateri i ne znaju ni sami da li ćemo uspjeti.”

Svoju prvu predstavu, „Romeo i Julija“, Milica je igrala u Ljubiji, mjestu poznatom po rudniku čija se stogodišnjica otvaranja obilježavala tog dana. Igrala je ulogu Julijine majke. Nakon toga, otišli su u Italiju i tek su se tamo susreli s pozorišnim daskama koje su na njih ostavile snažan dojam.

“Nakon prve predstave, osjećaj je bio neopisiv. Hodala sam ispravljenih leđa sa širokim osmijehom na ustima. Bila sam ponosna na sebe, jer sam uspjela u nečemu novom. Bila sam srećna.”

Trema je, ističe, uvijek bila prisutna. Ipak, Milica je doživljava kao pozitivnu jer je ista održava na sceni i sprečava da pogriješi. Vremenom se trema, nakon upoznavanja protokola i koraka koji će se odvijati smanji, ali je ona svakako sastavni dio života.

“Savjetovala bih mlađima da budu svjesni činjenice da trema postoji i onda kada odgovaramo u školi ili čekamo da nas profesor prozove, pa opet sve bude uredu.”

Kao i mnogi, zbog novonastale situacije rietko posjećuje pozorište, iako u njemu uživa, naročito sada kada zna neke trikove i načine kako uvježbati određenu radnju. Najdraže predstave iz ugla posmatrača su joj svakako predstave koje igraju prijatelji.

Glavne prepreka s kojom se susretala jeste komunikacija s pomenutim stranim režisera koji nije poznavao naš jezik i, shodno tome, nije mogao adekvatno opisati emociju koju želi vidjeti kod glumaca niti objasniti kako doći do nje.

“Upravo smo zbog toga provodili sate vježbajući svaku emociju, uz muziku, uz jednu riječ, stvarajući od nekoliko pokreta svoje male predstave ili slike i slično tome. Tog trenutka sam pokušavala doći do najboljeg rješenja, na početku veoma bezuspješno. Ostajala sam satima zatvorena u sobi ispred ogledala i posmatrala se te snimala svoju ulogu kako bih mogla da kao posmatrač uočim nepravilnosti. Sad kad pogledam unazad, vidim da su sve te vježbe vremenom doprinijele da svaku emociju doziram te eliminišem nepotrebne, a jednostavnije rečeno, uz sve to sam odrasla.”

Njen "AHA" momenat je bio na kraju prve predstave u pozorištu, kada joj je kroz čitavo tijelo prošla jeza i kada je osjetila suze u očima uz gromoglasan aplauz koji je ispunio prostor. Osjetila je da je uspjela te je tada rekla sebi:

"To je to, nije bilo teško, nastavićemo dalje, sigurno."

Milica ističe kako je u svemu što radimo u životu najvažnija sama ljubav prema tome, želja da uspijemo i shvatanje da su teški dani normalni i da će ih mnogo biti, kao i da je za uspjeh potrebno mnogo odricanja, truda, suza i umora. Potrebno je prihvatići da je to proces koji vodi do uspjeha i kroz koji je neophodno proći te da se strah od neuspjeha treba ostaviti po strani.

"Strah je uvijek prisutan, tu je da nas opominje kako treba da damo maksimum, ali ne da nas sabotira. U svakom teškom trenutku, govorila sam sebi da sve ovo radim kako bih jednog dana bila ponosna i srećna."

“*Pozorište je divan i koristan način da svoje slobodno vrijeme uložimo u njega.*

"Dramska sekcija, dobrotvorna predstava, ispitna i profesionalna predstava, sve sa sobom nose različita osjećanja. Svaka ima uzbudjenje, strah, strast, olakšanje, i još mnogo emocija, samo su drugačije dozirane."

Istiće kako je osjećaj nakon odigrane predstave nešto specifično i neobjašnjivo, ali ne nužno i pozitivno te da je osjećaj tokom igranja mnogo važniji od onog poslije. Tremu, kao i Milica, ima i Nikolina – čak i katastrofalnu!

"Ako je ikome trema prepreka, mogu slobodno reći da, ako ja uprkos njoj izadjem i uradim svoj posao onoliko koliko mogu, sigurno mogu i oni. Suština treme je da ne treba sprečavati, možda samo upozoriti ili pripremiti nekoga na rad. Na kraju, svima se može desiti da pogriješe, ali niko u publici ne zna tekst napamet i niko ne ocjenjuje koliko ste tačno izgovorili tekst. Treba vjerovati u sebe u svakom trenutku, generalno, a onda to svesti na male trenutke na sceni, koji su izvježbani."

Nikolina pozorište posjećuje što češće može te u Tuzli gleda iste predstave i više puta. Kao mentor je vodila učenike u pozorište te su neki od njih zatim i sami nastavili ići, što je posebno raduje. Uživa kada je dio publike, ali se ne može uvijek prepustiti priči zbog kritičkog aspekta gledanja predstave jer joj nešto drugo skrene pažnju (gluma, govor, pokret glumaca), što i nije iznenadujuće s obzirom na to da je Nikolina diplomirana glumica.

Ipak, ističe kako se susretala s različitim potekoćama na putu do uspjeha, ovisno o vrsti

predstave koju izvodi (da li je ona amaterska, ispitna, ili profesionalna).

"U posljednje vrijeme sam shvatila da koji god problemi postoje, oni se rješavaju vježbanjem, čak i kad je problem spoljašnji, ili unutrašnji, ili ako je u nekome drugom problem. Sve je stvar vježbe i vjerovanja."

Ipak, svaka osoba je drugačija i nekada je potrebno naći istomišljenika, a nekada je potreban pristup "tough love", sve ovisno od katera, ali je neophodno prepustiti se stvarima živjeti ih. Ljubavi prema glumi nikada nije nedostajalo te čak nikada nije ni razmišljala o tome da ne voli to što radi, ali je i upornost jako važna.

"Mislim da nisam imala 'AHA' momenat jer sam od početka, odmah, pristala na to da ja ovo volim i radim to zato što volim. Kada su me prvi put odbili na prijemnom za akademiju, tada sam rekla da ću ići na prijemni dok me ne prime. I sve poslije toga što me mučilo na akademiji nije moglo biti dovoljno kako da me spriječi od toga da je završim, jer sam znala da to volim i želim da radim."

I Milica i Nikolina se slažu oko toga da pozorišna umjetnost nije dovoljno zastupljena, ali i da se znatno pogoršala dolaskom pandemije COVID-19.

"Nije više stvar ni slobodnog vremena ili novca koji će se izdvojiti za gledanje neke predstave, već samo navike u društvu da se izdvoji vrijeme za nešto korisno ili pak da se nešto novo nauči. Ne mogu reći da mi je žao zbog odraslih ljudi, već zbog toga što korisnu naviku ne stvaraju kod svoje djece," – riječi su Milice Savić. Nikolina kaže: "Prije pandemije pozorišna umjetnost je dovoljno malo bila prisutna da bi se moglo reći da postoji, a sada je situacija još gora i nadam se da će se poslije ovoga stvari popraviti."

Ovo jasno pokazuje da je nedostatak publike jedan od izazova s kojima se pozorišta u Bosni i Hercegovini suočavaju te da je potrebno motivisati i mlađe i starije da učestvuju u kulturnoškim događajima.

R
A
M

Ajla Buljubašić

Ram je, po definiciji, radna memorija računara. U Bosni i Hercegovini, „radna memorija“ su upravo proaktivni i marljivi mlađi ljudi koji su svojim djelovanjem primjer društva koje naša država treba. Kroz ovu rubriku predstaviti ćemo aktivne mlade stipendiste Fondacije Hastor, koji pored volontiranja, rade fenomenalne stvari i tako predstavljaju Fondaciju u najboljem svjetlu!

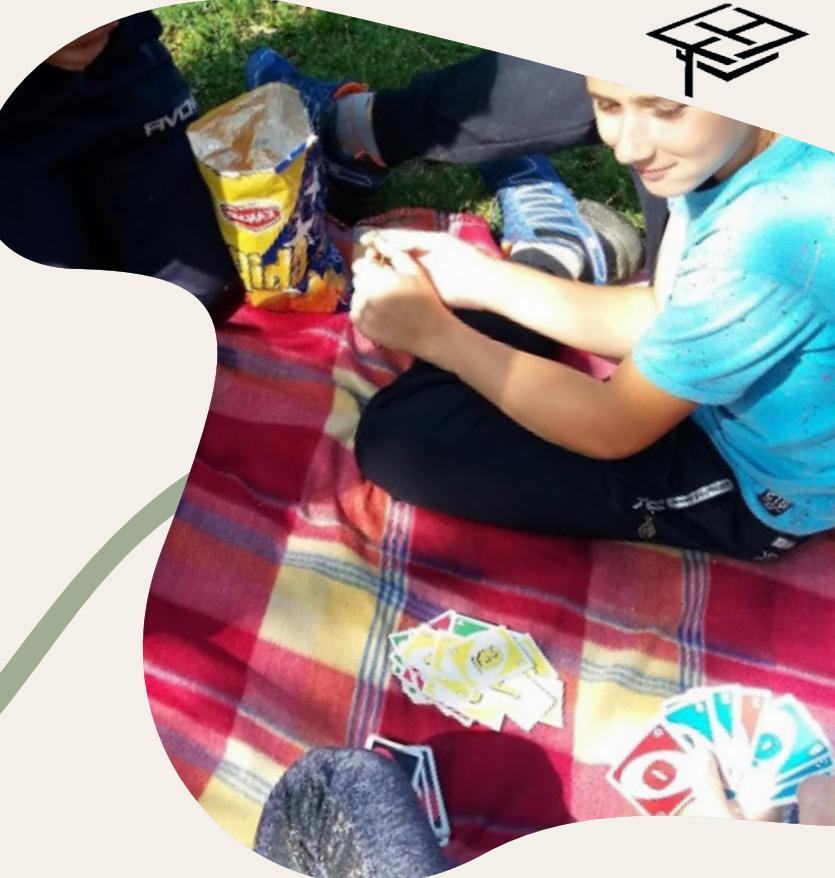
Ajla Buljubašić je diplomirani socijalni pedagog, a stipendistkinja je Fondacije Hastor još od petog razreda osnovne škole – punih 12 godina. Ova mlada djevojka iz Novog Travnika nastavila je svoje obrazovanje upisujući master studij na Pravnom fakultetu, smjer Krivično pravo te na taj način želi usavršiti svoje znanje i naučiti nešto novo, što će joj koristiti u budućnosti.

Ono što Ajlu svakako izdvaja iz mase studenata jeste njena ljubav prema socijalnoj pedagogiji, smjeru koji ju je privukao na prvi pogled, jer se kroz isti pruža pomoć djeci s poremećajima u ponašanju, ovisnicima, počiniocima krivičnih djela i sl. Prema njenim riječima, iako nisu još uvijek svi upoznati s ovim smjerom, njegov značaj u društvu je primaran te je zbog toga potrebno podići svijest o važnosti socijalne pedagogije.

Za sve čitaoce Ajla je ukratko opisala šta je to socijalna pedagogija:

„Socijalna pedagogija za temeljni princip ima negiranje univerzalnih rješenja i prihvatanje mogućnosti multiplosti perspektiva u zavisnosti od okolnosti. U samom pristupu nije cilj dati gotovo rješenje, nego razvojem kompetencija i vještina sposobiti osobu da sama pronađe rješenje i tako nadjača poteškoće s kojima se susreće. Socijalni pedagog može se u radu susresti s brojnim teškoćama djece i mlađih: hiperaktivnost i poremećaj pažnje, agresivno ponašanje, psihičke teškoće, nepoštivanje autoriteta, korištenje sredstava ovisnosti, činjenje kaznenih djela te teškoće vezane za funkcioniranje u školskom okruženju i druge. Koliko nam je u društvu potreban socijalni pedagog govoriti činjenica da policajac, direktor i trgovac svi imaju jedan cilj, a to je biti najbolji u svom poslu. Upravo zato je potrebno dobro psihičko i mentalno zdravlje, gdje socijalni pedagog treba na vrijeme intervenirati za uspešan život i rad pojedinaca i cijele zajednice!“

Svoje prve čari volontiranja Ajla je iskusila u Fondaciji Hastor, a nakon toga je ponovno volontirala kroz fakultet i brojne prakse koje je imala priliku obavljati. Volontiranje doživljava

kao formu ličnog razvoja, gdje pomaganjem drugima pomaže i sebi. Njenu želju za volontiranjem i doprinosom lokalnoj zajednici dodatno je pojačalo djelovanje u organizaciji „Summero“, gdje se susrela s nečim novim, što je na nju ostavilo pozitivan utisak – vaninsitucijskim pristupom osobama s intelektualnim teškoćama i njihovom aktivnom uključivanju u lokalnu zajednicu u Zenici.

„Razvoj podrške u zajednici je od važnosti pojedincima koji imaju neke druge sposobnosti za doprinos u društvu, koje treba podržati! Mislim da je to najbolja organizacija, jer pogađa srž socijalne pedagogije, gdje se osobe ne isključuju iz društva na osnovu njihovih smetnji i poremećaja, nego se iskorištavaju njihovi kapaciteti u pozitivne svrhe i na taj način se vraća njihov identitet. To izuzima stigmatizaciju te bilo koji vid etiketiranja i odstranjivanja osoba iz aktivnog stanovništva, što se pozitivno odražava na psihički razvoj osobe.“

Zbog svega navedenog raduje se dalnjem volontiranju i djelovanju u ovoj organizaciji. Svoje iskustvo Ajla je unaprijedila i kroz volonterски angažman na studentskom informativnom portalu STUDOMAT.ba.

“
To je rad koji je ujedno i zabavan, jer djeca uvijek izmame osmijeh, ali s druge strane bude i veliku odgovornost u meni, što me gura naprijed i pokazuje da uvijek mogu biti bolja u radu!

Aktivistička i volonteristička priča nastavlja se u JU Dom porodica Zenica, gdje je imala priliku, zajedno s kolegicama s fakulteta, sproveсти radionice zabavnog karaktera i učenja s djecom bez roditeljskog staranja.

„Tih dana sam imala priliku upoznati djecu različitih profila, te spoznati koliko zapravo rad zahtijeva stručnost i pažljiv pristup, jer sve ima duplu težinu kada se radi s djecom iz raznih centara i ustanova.“

Trenutno je članica Udruženja socijalnih pedagoga BiH, čiji su članovi aktivni mladi ljudi, koji imaju priliku sprovoditi projekte i svojim radom dati primjer unapređenja rada socijalnih pedagoga u Bosni i Hercegovini.

„Tokom studija sam se mnogo izgrađivala kao ličnost, usvajajući socijalne i komunikacijske vještine, empatiju, odgovornost, timski rad, kreativnost te razne pristupe u radu, kada je riječ o savjetovanju ili drugim područjima rada (pomoći djeci, područje zdravstva, rad sa starijim osobama, marginalnim grupama, pomoći osobama s invaliditetom).“

Ajla je jedan od onih studenata koji traže svoje prilike za lični razvoj i kroz mnogobrojne studentske prakse. Prakse je obavljala u različitim centrima: Centar za mentalno zdravlje u Zenici, JU Dom za stara lica Zenica, Centar za djecu i odrasle s posebnim potrebama ZDK, ali i u Osnovnoj školi "Musa Ćazim Čatić" Zenica, gdje je sastavila Dnevnik didaktičke prakse i Dnevnik pedagoške prakse. Van Zenice, u Fojnici, također je bila praktikant u JU Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih lica – DRIN i Zavodu Bakovići.

„Kroz te prakse imala sam priliku upoznati se s institucionalnim vidom rada te uvjetima njihovog rada. To je za mene bila jedna posebna priča, koja je stala u 4 godine studiranja, gdje shvatite koliko je drugima malo potrebno za osmijeh te važnost stručnosti u radu s istim.“

“
To je rad gdje je potreban jedan susret da vas zavoli jedno nevino biće.

Ajli su praktični pristupi u domovima proširili vidike o socijalnoj pedagogiji te ju je upravo jedna od praksi, ona u Kantonalmnom sudu u Zenici, i potaknula na odabir Krivičnog prava kao mastera. Interesovanje je razvila saslušavajući slučaj, što dodatno govori o važnosti prakse u obrazovnom procesu, ali i odabiru karijere. Ipak, ističe kako najviše voli raditi s djecom. Gledajući četiri godine unazad, ponosna je na pozitivnu razliku koju primjeti na sebi, kao i na svoj razvoj ličnosti koji ju je doveo do toga da upozna i zavoli socijalnu pedagogiju.

„Mislim da je tom području djelovanja potrebno još mnogo razvoja kako bi se olakšao život najemotivnijoj djeci i starijima, a to su definitivno osobe s poremećajima u ponašanju!“

Na aktivno učešće mladih u društvu, Ajla izgоварa poznatu izreku „Na mladima svijet ostaje“ koja, ističe, upućuje na njegovu važnost.

„Bez obzira na vrstu posla, svaki rad donosi mnoštvo pogodnosti i zbog toga je primaran kako bi osoba napredovala i razvijala se. Kroz aktivnosti sam stekla brojne sposobnosti, spoznala nove stvari i učila brojne vještine. Taj put možda nije uvijek lagan, ali itekako vrijedi!“

Kako je stipendistkinja Fondacije Hastor već 12 godina, ističe da je ponosna što je sve te godine član porodice.

„Fondaciju Hastor sam doživjela kao svog životnog druga, porodicu koja me je pratila u razvoju i pomogla u istom! Fondacija me je pratila u nizanju mojih uspjeha i truda tokom studija, te sam kroz volontiranje i nova iskustva širila svoje životne vidike.“

Tokom volontiranja imala je priliku pomoći osobama starije životne dobi, gdje pomoći nekad podrazumijeva samo razgovor i, zauzvrat, mnoštvo životnih savjeta koji su za nju od posebne važnosti, kao i za sve mlade ljudе koji uče nove stvari i iste usvajaju.

Mladima poručuje:

„Borite se sa svoje mjesto pod nebom bez obzira koliko nekada to teško bilo. Važno je pobijediti strah od neuspjeha svojim trudom i uživanjem u uspjesima koje smo nizali u životu. Imajte cilj, jer tako imate i smisao, ali nikada ne odustajte, čak i kada ne vidite ništa pozitivno, jer se možda stvari upravo tako redaju na svoje mjesto, a mislim da se u životu sve dešava s razlogom!“

Una Karabeg

Nedjma Latić

Zar i mjesec mora da sniva?

Krećem se, a na mjestu jednom stojim
U jednom momentu drhtim, a u drugom vjetru odolijevam.

Neka smutnja kraj mene raste
A ja je izgubljen zalijevam.
Gledam mjesec što nebom mora da plovi
Kako čeka priliku da se iza oblaka skrije
Njemu važno nije kako ga ja vidim
Već hoće na miru da bar minut snije.

Uvijek sam bježao od ljudi
To nije zato što ne razumiju snove moje
Nego što se boji ovaj insan hudi
Šta drugi ljudi u glavama kroje.

To sam ja, putnik
Što ne hodi sporo, nego korakom čudno brzim
Da bi što prije pobegao s ovozemaljskog neba
Kojem nikad pripadao nije kako treba.

Noćas mjesec iznad tebe nije
I odmah misliš kako ga nema
A on ustvari sneno diše
Od ljudskog oka skriven zijeva!

I ja ću jednom za oblak pobjeći
Mislit ću da sam našao nebo iz snova
A sa izlaskom sunca opet ću doći
U kuću svojih roditelja.

Adnan Hatibović

Prođe nepune dvije godine od početka mog stipendiranja. Kratak period, ali dovoljan za stvaranje međusobne veze i uočavanje temeljnih ideja koje ovaj kolektiv zastupa. To je vrijeme velike podvojenosti: s aspekta trajanja, veoma kratak period; s aspekta iskustva, nevjerovatna sekvenca vlastitog života, dokaz da se pravim potezima i u pravim ambijentima može brzo učiti. Doživio sam raznolike pozitivne trenutke i upoznao se s različitim oblicima volontiranja, putem kojih sam se razvijao i obogaćivao.

Značaj stipendije najprije se ogledao u finansijskom aspektu. Na taj način su uveliko olakšane svakodnevne aktivnosti i školovanje te je to doprinijelo rasterećenju porodičnog budžeta. Ipak, svoditi doprinose na ove spomenute znači svoditi proteklo vrijeme samo na jedan aspekt; isključivo fokusiranje na novčani doprinos znači zanemariti višedimenzionalnost ličnog razvoja koji sam doživio u Fondaciji. Rad s učenicima pomogao mi je u razvoju pedagoških sposobnosti, a volontiranje u administraciji pružilo mi je i nadogradilo znanja i sposobnosti kada su organizacioni aspekti rada u pitanju. Dodatne aktivosti u kojima sam učestvovao omogućili

su provjeravanje vlastitih kompetencija i potencijala, podizanje samopouzdanja, stjecanje dodatnih poznanstava i različitih pozitivnih doživljaja. U konačnici, pruženo mi je razvijanje međuljudskih odnosa, omogućeno kvalitetno druženje i razvijanje vlastite društvenosti. Ipak, i ovaj period je naišao na svoj kraj. U trenutku čina formalnog rastanka, želio bih se iskreno zahvaliti Fondaciji Hastor i ljudima uključenim u njeno funkcioniranje na različitim doprinosima u sferama finansijske podrške, vlastitog samousavršavanja i trenucima kvalitetnog druženja. Istinski bogat ambijent, onaj u kojem se zastupaju prave ideje i vrijednosti, omogućava pojedincu podjednako bogat razvoj - u mom slučaju Fondacija je jedan od ambijenata koji je pomogao vlastitom samoprevazilaženju. Ipak, formalni kraj ne znači onaj istinski. Zahvalnost Fondaciji Hastor ne želim iskazivati isključivo putem pisane riječi. Temeljne ideje Fondacije podrazumijevaju aktivizam i nakon prestanka stipendiranja. Zbog navedenih doprinosa, izražavam želju za održavanjem međusobnih veza. Iako formalno odlazim, ostajem dostupan da pokazem, u skladu s vlastitim mogućnostima, i u praktičnom smislu zahvalnost Fondaciji Hastor. Drugim riječima, ovo nije oproštaj niti kraj odnosa, već samo njegova transformacija i aktivizam u nekom drugom obliku.

Lijep pozdrav uz najiskrenije zahvale.

FONDACIJA HASTOR

Bulevar Meše Selimovića 16,
Sarajevo
033 774 789
033 774 823
fondacija@hastor.ba

REDAKCIJA

Maida Husnić
Amina Vatreš
Selma Imamović
Una Karabeg
Nejla Komar
Emra Kulo

GRAFIČKI DIZAJN

Ana Miljević
Kemil Bektešić